

יהיה עוד בתחום אחריותם וטיפולם. הוא התעקש לקבל דירה בגוש דן. שגיא אירגון מענק בסך 750 ל"י עבור גריגורי כדי שיוכל לעזוב את ביתו של דוד גביש, שנטל אותו אליו, ולעבור להתגורר במלון זול. אלא שאסיר-ציון דוד גביש לא נטש את לכטמן.

מדי בוקר היו השניים משהרים לפתחו של שגיא כדי לחפש דיור מתאים. לבסוף החליט גביש לחפש בעצמו דירה מתאימה ללכטמן. הוא השיג מידע על דירות פנויות של משרד-הקליטה בתל-אביב, ערך בהן סיור. מאמציו נשאו פרי. הוא מצא שתי דירות קטנות בקרית-שרת בחולון, שעמדו ריקות אחר שהעולים שהתגוררו בהן ירדו מהארץ.

כינתיים יעצו כמה מעובדי משרד-הקליטה בתל-אביב ללכטמן לעלות לירושלים ולשבות מול משרד-הקליטה שם. הוא עשה כושר. הוא נשכב על הריצפה בפתח המשרד, פרש לפניו את גיליון העולט הזה בו פורט סיפורו.

בבוקר הופיע שר-הקליטה, שלמה ריון, למשרדו. הוא חלף על פני לכטמן, הציץ בכתבה. מיד אחר-כך יצא דובר-המשרד.

התקלות, התורות ונישנות על עצמן, בהליכי קליטת העולים החדשים, אינן מן הנושאים המרתקים מבחינה עתור נאית. אלה הם סיפורים נדושים על ביו-רוקטיה, על אטימות-לב וצרות-מוחין. הגורמים טראגדיות אנושיות, שלא לדבר על ההיבטים הלאומיים של הבעיה.

סיפורו של גריגורי לכטמן הוא דוגמה מאלפת לכך. זוהי פרשתו של אדם בודד, שעלה מרוסיה בגפו ב-1974, אשר בגלל בעיותיו האישיות הגיע לידי עימות עם מנהלי מעוה-העולים בו שהה, עד שאלה הורידוהו מהארץ על חשבון הסוכנות.

בעוד בישראל מנהלים מערכה נגד גשירת העולים מרוסיה במחנה-המעבר בי ווינה, סיעה מערכת הקליטה בארץ לנשיר רתו של לכטמן מישראל. הוא נשלח לרומא, על חשבון המדינה, שם חי במשך שבעה חודשים מקיציבות מוסדות-סעד יהודיים. רק משום שמאו עלתו לארץ הספיק להפוך אורח ישראלי, סרב ארגון הצדקה היהודי היאט לשלחו לארצות-הברית.

בכספי נדבות הוחזר לכטמן לישראל, התגלגל ברחובות, ישן ליד פתח משרד-הקליטה, רק מסירותו של עולה-חדש אחר, דויד גביש, שעלה בעצמו מרוסיה ב-1968, המציאה ללכטמן קורת-גג.

הסיפור בגיליון העולט הזה מלפני חודש הסתיים בכך שגם אז, אחרי כל התלאות והגילגולים שעברו על לכטמן, טרם נמצא לו הסדר דיור נאות, בשל ההתחמקות מאחריות של משרד-הקליטה.

הכה נעקוב עתה, מה ענה בגור רדו שז אתו גריגורי לכטמן, מאז פירסום הכתבה אודותיו ב"העולם הזה"

עורך-גראפי שנון
האיש מאחורי הצורה

מייק ליון, והזמין את לכטמן להיכנס פני-מה. "מייק הוא מאה אחו", מספר לכטמן בעברית העילגת שבפיו, "מייק זה פאטי-ריוט גדול." מייק הזמין את לכטמן לאי-רוחה, דאג למונו גם בימים הבאים.

שוב נערכו ישיבות, הוחל בחיפוש והובטח כי הבעיה תיפתר תוך יומיים-מיים. לכטמן נשלח לבסוף לקרית-שרת בחולון, אך לדירה שונה מאול שאתר גביש. השניים נדהמו מה הוצא ללכטמן: דירה הרוסה, שדלתותיה שבורות, במרתף של בית-מגורים כשפתח האיוורור היחיד שלה הוא חלון קטן. לא היה ספק שהפקידים ששלחו את לכטמן לראות את הדירה לא טרחו בעצמם לבקר בה מעולם.

שוב החלה נדידה בין הפקידים, שוב נערכו שיחות-טלפון ואי-ספור בין כל שלוחות משרד-הקליטה. שוב הכניס מייק ליון את השר ועוזריו בעובי בעייתו של לכטמן. אבל העניינים זזו בכבודות. לכטמן החליט לעלות שוב לירושלים, לשבות שם שוב בפתח משרד-הקליטה.

רק אז, כשחלפו עוד מיספר ימים וישיבות אי-קצק נוספות בין פקיד המשרד הבכירים בירושלים ואנשי הסניף התל-אביבי של משרד-הקליטה, קיבל לכטמן סוף מפתחות לדירת יחיד מתאימה ואנושית בקרית-שרת. יעברו עוד מספר ימים עד שייכנס לגור בה בפועל. עד אז הוא מתאכסן אצל דוד גביש, האורח ששוב מצע ממנו הרפת מגורים בחוב.

עד כאן דיווחו של עופר קוך.

"יתכן ובעייתו של העולה גריגורי לכטמן נפתרה, לא מעט בזכות פירסום פרשתו מעל עמודי העולט הזה. ודי מצדו לחשוב מה עולה בגורלם של עולים רבים אחרים, שסיפוריהם אינם מגיעים לפרסום בעי-תוונת, ושמולם אינו מקרה בדרכם עולמי-קולטים מסוגו של דוד גביש."

אם יש אדם ממורמר, ובצדק, ב-מערכת זו, זהו העורך הגראפי יוסף (יוסי) שנון.

מאז שונתה מסורת בת שנים ושמותיהם של כתיבי המערכת וצלמיה החלו מתנוססים על חלק מעבודתם המערכתית, חש שנון את עצמו מקופח. כעורך-גראפי הוא חבר המערכת היחיד שעבודתו אינה מזכה אותו במה שמכונה בעגה העיתונאית "קרדיט". שמו אינו מתנוסס על גבי שני השערים שהוא מעצב מדי שבוע לעתון, וגם לא מבצבץ מביין הכתבות, שכמעט בכלן יש לו חלק ונחלה, אם בציור הכותרת או בעיצוב הגראפי.

בעיתון מסוגו של העולם הזה, שבו הצד הטיפוגראפי של העתון חשוב כמו תוכנו, ובו מוקדשת מחשבה ותשומת-לב לכל קו ולכל צורת אות, תפקידו של העורך הי גראפי הוא מן החשובים ביותר. מבחינה סכנית, הוא אולי הקשה ביותר.

שנון, העוסק בתפקידו זה בעתון מזה 11 שנים, הוא נכס שכל מיפעל או מקופץ עבודה יכול היה להתברך בו. אישית אין לי ספק שהוא אחד מאותם אנשים, שבג-ללם העולם הזה הוא בעל ייחוד שלא ניתן לחקותו.

לא פעם אני תמה מאין שואב הבחור הזה את מלאי המסירות והשקדנות-למופת, שהם המאפיינים העיקריים של עבודתו במערכת. מדי שבוע הוא מבלה לילות

מדי פעם אנו חשים בחסרוננו של מדור בעיתון זה, שיעקוב אחר פרשיות שנולדו או התפרסמו לראשונה מעל עמודי העולט הזה.

בתולדות העיתון זכורים כמה גיסינות למדור מעין זה. כך, למשל, הופיע במשך שנים מיספר מדור בשם תזכיר, שהיווה מעין תזכורת לקוראים, מה התפתח לגבי ידיעות או סיפורים שראו אור מעל דפי העולט הזה. אולם העיקוב והדיווח אחר כל ההסתעפויות של סיפורים אלה הוא

עורך-גראפי שנון

ארוכים, שכמה מהם נמשכים אל הבוקר, כשהוא רכון על שולחן עבודתו, מצויר, משרטט, מעמד ומעצב עמודים על גבי עמודים.

הוא אינו מסתפק בכך. למחרת היום, אחרי שעות שינה בודדות, אפשר למצוא אותו בדפוס, כשהוא מקפיד לוודא אישית שכל הוראותיו לצינוקוגרפיה (שם מכינים את גולפות התמונות והכתורות) ולדפוס, אכן בוצעו כלשונן וככוונתן. הוא מוכר לכלונו כאיש שאינו יודע ליאות, העושה את מלאכתו באהבה מבלי להתחשב בשעון והחש באחריות גם בתחומים אחרים של המערכת, שאינם נוגעים באופן ישיר לעבודתו כעורך-גראפי.

דוגמה אחת לאופיו של האיש: בכל שנות עבודתו בהעולט הזה אני זוכר גם שבוע אחד בו נעדר מהעבודה. אפילו בעת מחלה, או כשהוא חש שלא בטוב, הוא מגיע למערכת כשהוא משוכנע שאם ייח-סר — לא יצא גיליון העולט הזה של אותו שבוע לאור, כשאשפז לא מכבר בבית-החולים, הוא דאג לקבל שיחורר מי רופאו בימים הקובעים של המערכת, כדי שיוכל להמשיך בתפקידו, או שיביאו אליו לביצוע, אל מיטת-החליו, חלק מהעבודה, שהוא משוכנע עד היום שרק הוא מסוגל לעשות.

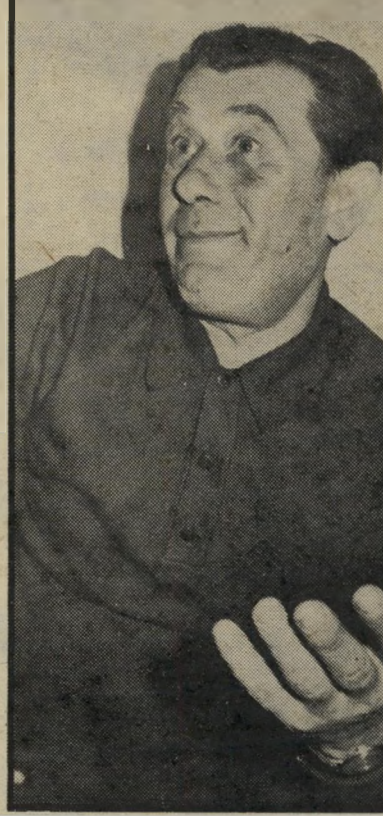
לפעמים נדמה לנו שהוא קצת מנדנד, משום שהוא מצפה מכולנו שנתייחס לצי-בודה כמהו. כמה מאיתנו מנסים, ספק אם הם מצליחים להידמות לו בכך. בכל אופן, אני מקווה שקוראים רבים ככל האפשר קראו שורות אלה אודות יוסי שנון, כדי ששמו ייחזק בוחרונם כל אימת שית-מהו מי האיש האחראי לפניו הגראפיים והאיוריים של העולט הזה.

העולם הזה, שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: **תלי אביב, רחוב גורדון 3, מלפון 03-243386. תאריך: 1.6.76. מנען מכרטי: "עולמפרס". מורפס ב"הדפוס החדש" בע"מ, תל-אביב, רחוב כך אביגדור. הפצה: "גד" בע"מ • גולפות: "צינוקוגרפיה כספי" בע"מ • העורך הראשי: אורי אבנרי • המוציא לאור: העולם הזה בע"מ.**

קיא קי

מדי פעם אנו חשים בחסרוננו של מדור בעיתון זה, שיעקוב אחר פרשיות שנולדו או התפרסמו לראשונה מעל עמודי העולט הזה.

בתולדות העיתון זכורים כמה גיסינות למדור מעין זה. כך, למשל, הופיע במשך שנים מיספר מדור בשם תזכיר, שהיווה מעין תזכורת לקוראים, מה התפתח לגבי ידיעות או סיפורים שראו אור מעל דפי העולט הזה. אולם העיקוב והדיווח אחר כל ההסתעפויות של סיפורים אלה הוא

עודה לכטמן

כל כך מסובך, שבסופו של דבר הוא פוגע בעבודה השוטפת של העיתון, שעיי-קרה הוא דיווח על חדשות.

זו אולי הסיבה שמדור תזכיר שבק חיים, עם זאת, כדאי לפעמים לחזור ולסי-קור מה עלה בגורל פרשות שונות, ולא דווקא כאלה הוזכרו לכיסוי בכותרות שאר העיתונים. הנה, למשל, פרשת העולה החדש גריגורי לכטמן, שפורסמה בכתבה העולה שחורר בכוח לפני כחודש (העולט הזה 2048).

היה זה סיפור אופייני, אחד מיני רבים הזורמים למערכת דרך קבע ושלו היה בדינו לספל בכלום, היינו יכולים להפוך את המערכת למשרד-הקליטה, או לפחות להוות תחליף לוועדת חורב, שבדקה את בעיות קליטת העולים במדינה.

מטפל גביש

הזה"ה, מרווח כתב "העולם הזה" עופר קוך:

אחרי פירסום הכתבה החליט אהרון שגיא, מנהל משרד הקליטה בתל-אביב, לטפל במקרהו של לכטמן באופן אישי. הוא הצליח לארגן אפשרויות דיור בהמי-שה יישובים ברחבי הארץ. אלא שלכטמן, השרוי עדיין במנטאליות סובייטית בכל מה שקשור להבטחות מוסדות-שילטון, היה חשדן. הוא חשש, על סמך ניסיון העבר שלו, שאנשי משרד-הקליטה בתל-אביב מבקשים לשלחו לאיוור מרוחק, כדי שלא